

dramaturgije, saj so ti liki vendar v funkciji osrednje zgodbe, niso pa zgodbe sami zase. In ravno v tem, v dozdevni enakopravnosti likov, ki navidez funkcionirajo kot samostojni člani v celostni mreži odnosov, v resnici pa so zgolj člani, sestavine, epizode Sullyjeve zgodbe, je lepota prevare. Benton namreč s tem gledalca prepriča, da mu ponuja povsem netipičen hollywoodski film, nekakšen ponaredek potemtakem, dejansko pa mu podtakne čisti "original", in sicer v potencirani obliki. Od tod tisti "domačni" občutek, ki ti pravi, da si si s temi osebami tako rekoč na "ti". Hollywoodske filme pač že dolgo predobro poznamo, pravzaprav tako dobro, da jih včasih sploh ne prepoznamo, ampak se nam zdi, da imamo v resnici opraviti z življenjem samim.

Bojan Kavčič

carrington

VB 1995

režija Christopher Hampton **scenarij** Christopher Hampton **fotografija** Denis Lenoir

glasba Michael Nyman **montaža** George Akers **scenografija** Caroline Amies

kostumografija Penny Rose **igrajo** Emma Thompson, Jonathan Pryce, Steven Waddington, Samuel West, Rufus Sewel, Penelope Wilton, Janet McTeer, Peter Blythe, Jeremy Northam, Alex Kingston

Film **Carrington** je zgodba o tem, da obstaja zelo veliko različnih ljubezni, ob katerih lahko vsak najde tisto, ki mu ustreza. Poleg tega je tudi zgodba o tem, da je med poželenjem in ljubeznijo velik prepad, ki povzroča obilo nevšečnosti.

Christopher Hampton je scenarij z naslovom *Carrington* napisal že leta 1977, toda šele leta 1993 je projekt dobil zeleno luč. Prvotno naj bi film režiral Mike Newell, ki pa se je po uspehu filma **Štiri poroke in pogreb** (*Four Weddings and a Funeral*, 1994) odpravil v Hollywood. Tako je Christopher Hampton, oskarjev nagrajec za scenarij **Nevarna razmerja** (*Dangerous Liaisons*, 1988), debitiral tudi kot režiser.

Izredno dodelana scenografija angleškega podeželja in njegovih hiš je ozadje za nekonvencionalno in nemogočo ljubezen. Toda tokrat hiše niso lepe samo zaradi vseh detajlov opreme višjih slojev, kot pri filmih Jamesa Ivoryja, ampak jih krasijo naslikane podobe glavne junakinje in slikarke Carringtonove, ki je živel v prvih desetletjih našega stoletja. Čeprav je Hampton scenarij pisal po literarni predlogi z naslovom *Lytton Strachey*, pa je zgodbo oblikoval predvsem okrog lika glavne junakinje in s tem ohranil sloves enega najboljših piscev ženskih vlog. Dora Carrington je živel v tistih umetniških krogih, ki so prekinili z viktorijanskimi vrednotami in so življenje gradili predvsem na skepticizmu do vseh ustaljenih pravil. Tak krog je bil Bloomsburyjevska skupina, med njenimi člani pa so bili Virginia Woolf, E.M. Forster in tudi Lytton Strachey, ki je postal center čustvenega življenja Carringtonove. V zgodnjih dvajsetih letih tega stoletja je bila skupina sinomin za vse, kar je bilo progresivno: v Veliko Britanijo so vpeljali postimpresionizem, spise Sigmunda Freuda, prenovili so roman, na novo postavili biografijo in z deli Maynarda Keynesa spremenili koncept ekonomije, ki je postala bolj umetnost kot znanost. Vodilo članov Bloomsburyja je bilo, da je dobro življenje odvisno od občutka za estetiko in od svobode v medsebojnih odnosih; med temi so še posebej poudarjali seksualna razmerja. Ustvarili so nekakšen kult osebnih razmerij, ki je zanikal vsako lojalnost do zunanjega sveta. To idejo je najbolje opisal E.M. Forster, ki je izjavil: "Upam, da bom med izdajo prijatelja in med izdajo domovine zbral zadosti poguma za izdajo domovine."

Jonathan Pryce

Takšno je bilo ozračje intelektualne skupine, v katero se je po svojem srečanju z Stracheyem vključila tudi Dora Carrington. Toda Hampton se ne ukvarja z opisovanjem umetniške skupine, zanima ga predvsem naslovna junakinja in tudi pri njej je njena umetniška praksa povsem v ozadju. V ospredju so torej samo intimna "nevarena" razmerja, ki so zaradi svoje drugačnosti še bolj ranljiva in krhka. Slikarka se ni samo odpovedala svojemu osovraženemu imenu in se podpisovala zgolj s priimkom, ampak se je zaljubila v Stracheya, ki je bil odkrit homoseksualec. Toda kljub temu sta skupaj živela več kot petnajst let, vse do njegove smrti, ki je Carrington ni uspela preboleti. Film nam predstavlja strast platonske ljubezni, ki je ravno zaradi svoje telesne neuresničenosti večna in hkrati nemogoča. Večna v svoji duhovnosti in nemogoča v telesnosti, saj se oba junaka neprestano zapletata v odnose z drugimi ljudmi.

Kvaliteta filma je v tem, da nenavadnega razmerja ne razlaga, ampak se predvsem koncentrira na drobne detajle, na poglede, ki sledijo Dorini želji po bolj popolnem odnosu. Izoliranost intimnega razmerja od ostalega sveta se izkaže za premišljeno dejanje, saj povzroči nenavaden izbruh patosa, ki je v popolnem nasprotju s scenografijo in uravnoteženo igro glavnih igralcev, ter pomeni tudi odločilni odmik od Ivoryjeve filmske estetike. Konec filma se spremeni v čisto melodramo, h kateri vsekakor veliko prispeva glasba Michaela Nymana, preverjenega skladatelja filmske glasbe. Njegova glasba ni melodramatična, toda filmu že od samega začetka daje dinamiko, odpira zaprti svet, neerotičnemu razmerju daje patos večnih ljubezni. Filmska glasba in scenografija nista samo v funkciji lepotnega dodatka, ki je glavna značilnost Ivoryjevega filmskega stila, ampak sta enakovredni del naracije. Njuna vloga je v zapiranju in razpiranju nekega odnosa, toda ne v smeri zunanjega sveta, ampak v smeri same filmske forme, ki izgublja dramsko uravnoteženost in pridobiva razsežnosti tragičnih zgodb. Zakaj je ob tem primerjava z Ivoryjem potrebna? Zaradi pogostih primerjav **Carringtona** z Ivoryjevim opusom, pa čeprav je obema skupno samo okolje in čas določenega sloja britanske družbe. **Carrington** je veliko bolj nadaljevanje tragičnih razsežnosti ljubezenskih odnosov, ki jih je Hampton tako dobro izdelal in s pomočjo režiserja Stephena Frearsa tudi izpeljal v filmu **Nevarna razmerja**. Tudi v tem filmu se časovne in prostorske koordinate razblinijo na račun filmske forme, ki jo najbolje ponazarja zaključni kader, obraz Glenn Close v velikem planu. Ker so intimna razmerja ločena od konkretnega zunanjega sveta, postanejo del univerzalne filmske zgodbe. Ob tem je Lyttonova izjava, da na svetu obstaja zelo veliko različnih ljubezni in da sta onadva pač našla tako, ki jima ustreza, povsem razumljiva. V glavnih vlogah sta nastopila Emma Thompson in Jonathan Pryce, ki je v Cannesu dobil zlato palmo za najboljšo moško vlogo. Pred tem je sodeloval v filmih kot so **Brazil**, **Glengarry Glenn Ross** in **Čas nedolžnosti**; Christopher Hampton je domov odnesel posebno nagrado žirije za filmsko režijo.

Nerina Kocjančič

